

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політології і соціології

СИСТЕМА БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ І СХІДНОЇ ЄВРОПИ
У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД
(1946-2006 рр.)

Матеріали регіональної науково-практичної
конференції

*Присвячена 60-й річниці початку
Холодної війни між Сходом і Заходом*

Рівне – 2008

УДК 327.1946/2006”
ББК 66/07
С 40

Система безпеки в країнах Центральної і Східної Європи післявоєнного періоду (1946-2006 рр.): Збірник наукових праць. – Рівне: РДГУ, 2008. – 228 с.

Голова редакційної колегії:

Постоловський Р.М. – завідувач кафедри всесвітньої історії, професор, кандидат історичних наук, ректор РДГУ.

Редакційна колегія:

Терешко Ю.М. – завідувач кафедри політології і соціології, доцент кандидат історичних наук (відповідальний редактор);

Шеретюк В.М. – декан історико-соціологічного факультету, доцент кафедри історії України, кандидат історичних наук;

Гон М.М. – доцент кафедри всесвітньої історії, кандидат політичних наук;

Жилюк С.І. – завідувач кафедри політичних наук РДГУ, професор, доктор історичних наук;

Ткаченко Г.І. – завідувач кафедри політології, соціології та права НУВГП, доцент кандидат політичних наук;

Трофимович В.В. – завідувач кафедри історії Національного університету „Острозька академія”, професор, доктор історичних наук;

Черній А.Л. – доцент кафедри політичних наук, кандидат політичних наук;

Христюк Т.А. – доцент кафедри політології і соціології, кандидат історичних наук.

Рецензенти:

Троян С.С. – завідувач кафедри міжнародних відносин і країнознавства РІС КСУ, професор, доктор історичних наук;

Тихомирова Є.Б. – завідувач кафедри міжнародної інформації РІС КСУ, професор, доктор політичних наук.

Адреса редакційної колегії: м. Рівне, 33027, вул. Остафова 29, історико-соціологічний факультет, кафедра політології і соціології, кабінет № 410.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету у. Протокол № 5 від 29 грудня 2006 року.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2007.

Європейський Союз та Україна сповнені рішучості спільно працювати для реалізації цього Плану дій в рамках Європейської політики сусідства, щоб не допустити появи нових розподільчих ліній в Європі. Україна та ЄС погодилися інтенсифікувати політичні, безпекові, економічні та культурні відносини, включаючи транскордонне співробітництво та спільну відповідальність за попередження та врегулювання конфліктів.

Слід зазначити, що швидкість прогресу у відносинах повністю залежатиме від зусиль України та конкретних досягнень у виконанні зобов'язань щодо спільних цінностей.

План дій є важливим новим кроком у цьому процесі. Його імплементація допоможе реалізації положень Угоди про партнерство та співробітництво як діючої основи співробітництва України – ЄС та сприятиме і підтримуватиме мету нашої країни щодо подальшої інтеграції до європейських економічних і соціальних структур. Виконання Плану дій значно наблизить українське законодавство, норми та стандарти до законодавства Європейського Союзу. Він також закладе міцну основу для подальшої економічної інтеграції через спільні зусилля в напрямкові створення Зони вільної торгівлі ЄС – Україна після вступу України до СОТ на основі ухвалення та реалізації економічних і торговельних норм і правил, які сприятимуть посиленню торгівлі та інвестування. План дій сприятиме розробці та реалізації стратегій і заходів, спрямованих на забезпечення економічного піднесення та соціального зближення, зростання життєвого рівня та захисту навколишнього середовища, забезпечуючи тим самим досягнення довгострокової цілі сталого розвитку. Згідно з ухваленою Спільною стратегією щодо України, Європейський Союз визнає європейські прагнення України та вітає її європейський вибір [5].

Таким чином, можна виокремити „новітній” етап у відносинах Україна – ЄС, який розпочався наприкінці 2004 року, коли український народ рішуче став на шлях демократичних перетворень, висловив бажання інтегруватися до європейських структур. І, як результат, – підписання Плану дій з додатковими десятьма пунктами про тісне співробітництво. Характерним для нього є значне поживлення і „потепління” між Україною і Євросоюзом. Отже, європейська перспектива України залежатиме від того, наскільки активно і наполегливо наше керівництво буде працювати над реалізацією суспільно-економічних реформ, щоб досягнути політичних, економічних і законодавчих критеріїв членства в Європейському Союзі. Відтак Україна, як повноцінна європейська держава, може реально відбутися лише за умови адекватного сприйняття існуючих європейських реалій у всій їх багатовимірності та стрімкій динаміці.

Література

1. Беніта Ферреро-Вальднер. Напередодні важливого кроку // Дзеркало тижня. – 2005. – 19 лютого. – С. 1, 6.
2. Євроюлетень. Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні. – № 1. січень. – 2005. – 28 с.
3. Євроюлетень. Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні. – № 2. лютий. – 2005. – 28 с.
4. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім Ін Юре, 2001. – 448 с.
5. План дій Україна – Європейський Союз. <http://dra.gts.lg.ua/int/110305.htm>.
6. Пристайко О., Конончук В. Стосунки ЄС – Україна після помаранчевої революції // Україна на шляху до Європейського Союзу. – Варшава.: Управління Комітету Європейської Інтеграції, 2006. – 187 с.
7. Хав'єр Солана. Україна і ЄС: шлях, переповнений надіями // Дзеркало тижня. – 2005. – 22 січня. – С. 4.

УДК 341.123:341.231.12(4-191.2+4-11)

Демчук Л. В.

в. кафедри політології і
соціології РДГУ

ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН В ПІДТРИМАННІ МИРУ І БЕЗПЕКИ В СВІТІ ТА КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ І СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Специфіка та рівень розвитку сучасної цивілізації характеризується існуванням гострих глобальних проблем, серед яких: загроза ядерної катастрофи, екологічна, енергетична та демографічна проблеми. До того ж сьогодні усе частіше і частіше джерелами загроз для світу і Європи стають міжнародний тероризм, релігійно-етнічні конфлікти, міжнародна злочинність, міграція та ін. До таких небезпек суспільство звикає як до чогось неминучого, але прагне нейтралізувати або зменшити їх негативну та руйнівну дію, створюючи відповідні механізми у формі спільних для держав систем безпеки. Серед існуючих у світі колективних систем безпеки (ООН, НАТО) чи систем безпеки на базі співробітництва (ОБСЄ, АСЕАН) фундаментом підтримання миру і безпеки була і залишається найбільша представницька міжнародна організація – Організація Об'єднаних Націй [1; 26]. Головна відповідальність при цьому покладається на Раду Безпеки ООН (РБ ООН), яка концентрує в своїх руках всю політичну владу в межах цієї організації. У даній статті пропонується

визначити роль цього органу у досягненні головної мети ООН як у світі в цілому, так і країнах Центральної і Східної Європи.

За ст.23 Статуту ООН, Рада Безпеки складається з 15 держав-членів, з яких п'ять – постійні члени (Великобританія, Росія, США, Китай та Франція), що мають право вето, та десять – непостійні члени, вибрані на два роки Генеральною Асамблеєю ООН і права вето не мають. Свою місію непостійного члена і голови РБ ООН Україна виконувала у 2000-2001 рр.

Надзвичайно важливими є повноваження РБ ООН приймати рішення, які, на відміну від рішень більшості міжнародних організацій, за своєю природою носять не рекомендаційний, а обов'язковий характер. Обов'язковість рішень РБ ООН розповсюджується як на членів ООН, серед яких наразі 192 країни світу, так і держави, що з об'єктивних причин залишаються поза членством у цій організації (зокрема Швейцарія, Ватикан, ін.).

Згідно зі ст.28 Статуту ООН, Рада Безпеки діє постійно від імені ООН, що з практичної точки зору є важливим для оперативного реагування на кризові ситуації. Завдяки цьому РБ вважається своєрідним нервовим центром всього міжнародного життя [2; 11]. З метою забезпечення безперервної діяльності Ради безпеки, держави-члени ООН створюють свої постійні представництва при штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку.

Для забезпечення виконання завдань, що випливають з головної відповідальності за підтримання міжнародного миру і безпеки, Рада Безпеки може використовувати певні засоби. Якщо це стосується міждержавних та інших спорів, продовження яких може призвести до загрози міжнародній стабільності, прерогативи Ради Безпеки поширюються від права вимагати від сторін розв'язати такий спір за допомогою мирних засобів на їх власний вибір (переговорів, посередництва, примирення, звернення до регіональних органів тощо) до компетенції рекомендувати необхідну процедуру або методи врегулювання.

Рада Безпеки також має право визначати існування будь-якої загрози миру, порушення миру або акту агресії. У цьому випадку вона має виключні повноваження робити рекомендації або вирішувати, яких саме заходів необхідно вжити для підтримання або відновлення миру і безпеки. Таким чином РБ має і певні судові компетенції. Але виняткове значення мають повноваження Ради Безпеки вживати примусових заходів з метою забезпечення виконання своїх завдань. Однією з категорій таких заходів, які відомі як режими санкцій Ради безпеки, є заходи, не пов'язані з використанням збройних сил. Вони можуть включати економічні санкції, серед яких найчастіше використовується інструмент військового ембарго, припинення різних засобів

сполучення, розрив дипломатичних стосунків тощо. На сьогодні діють режими санкцій Ради Безпеки, запроваджені в Анголі (щодо УНІТА), в Афганістані (проти руху „Талібан”), в Іраку, Сомалі, Ліберії, Руанді, Судані та ін. державах. У 2006 році Радою Безпеки була прийнята резолюція про застосування санкцій щодо КНДР, та остаточно має вирішитися питання про застосування таких санкцій проти Ірану, які порушують міжнародні норми ядерної безпеки.

Але недосконалість механізму санкцій, процедури прийняття рішень про їх застосування (переважно виходячи з політичних інтересів постійних членів РБ) обумовила неоднозначні результати їх застосування і суперечливі оцінки щодо доцільності і ефективності цього інструменту миротворчої діяльності ООН [3; 50]. Тому такий засіб впливу ООН, як санкції, потребує наразі переосмислення та удосконалення.

Крім санкцій, Рада Безпеки з метою підтримання миру та безпеки має повноваження на застосування військової сили. Оскільки ООН не має власної армії, як це передбачалося Статутом, то свої повноваження щодо застосування військової сили РБ може реалізовувати через окремі держави, військові коаліції або регіональні організації, що мають діяти на основі мандата РБ ООН. Саме вона повинна санкціонувати будь-які дії для забезпечення миру, включаючи превентивне застосування сили (керуючись ст.51 Статуту, яка дає право на самооборону) проти довгострокових загроз. Але політичні маневрування членів РБ ООН й застосування її постійними членами права вето можуть загнати Раду Безпеки в глухий кут і вона не зможе вчасно відреагувати на загрози, як це було в Руанді і Косові. Досвід Косова й Іраку є прикметними прикладами взаємозв'язку між очікуванням рішення РБ (яка наклала вето на превентивні удари) й односторонніми діями, коли НАТО та сили США діяли без санкцій ООН. Попри те, що законність дій НАТО була поставлена під сумнів, інтервенція в Косові супроводжувалась відчуттям політичної законності, що обмежувало негативний вплив на міжнародний порядок. У випадку Іракської війни США не отримала одностайності РБ ООН, хоча рішення про здійснення операції „Буря в пустелі” було прийнято. Водночас, такі країни, як Франція і Німеччина, які були за застосування сили в Косові, виступали проти воєнних дій в Іраку [4; 48].

В історії ООН нараховується досить незначна кількість операцій із застосуванням військової сили як інструменту протидії агресії та порушенням миру, враховуючи те, що надання мандата на їх проведення вимагає згоди з боку щонайменше дев'яти членів Ради Безпеки, в т.ч. всіх, без виключення, постійних членів цього органу.

Разом з тим, необхідність реагування на виклики міжнародному миру і безпеці спонукають до використання інших напрямків врегулювання конфліктних ситуацій без елементів примусу, які були визначені Генсеком ООН Бутросом Галі в доповіді „Порядок денний для миру” у 1992 р. Це, зокрема, превентивна дипломатія, миротворчість і миробудівництво в постконфліктний період [5; 41].

В переважній більшості випадків саме Рада Безпеки приймає рішення про започаткування миротворчих операцій з підтримання миру. Наразі в усьому світі розгорнуті 16 миротворчих операцій і місій ООН загальною кількістю 44 тис. осіб, в 12 з яких Україна бере участь. Такі операції мають багатокomплексний характер, бо вирішуються не лише питання безпеки, але й комплекс громадянських, соціальних, гуманітарних і екологічних проблем.

Після краху біполярної системи міжнародних відносин перед Радою Безпеки ООН, що повинна санкціонувати будь-які дії для забезпечення безпеки, настала нагальна і складна потреба пошуку якісно нової моделі діяльності, яка б повною мірою враховувала кардинальні зміни на геополітичній карті світу. Зазначене стосується і країн Центральної і Східної Європи. Загострення проблем безпеки в багатьох регіонах світу, а також збільшення кількості питань, які РБ дістала змогу розглядати внаслідок відходу від філософії політичного протистояння має посилювати роль цієї організації саме в сприянні попередження загроз, що є транснаціональними явищами, такими як міжнародний тероризм, ісламський фундаменталізм, транскордонна організована злочинність, наркоторгівля, торгівля людьми, незаконна торгівля зброєю, легалізація злочинних прибутків, природні та техногенні катастрофи, економічні кризи, бідність, голод, СНІД та інші проблеми, які дуже швидко набувають глобальних масштабів і наслідків. Оскільки не всі держави Центральної і Східної Європи входять в інші існуючі системи безпеки, то саме Рада Безпеки ООН має виконувати роль „контролера” над такими загрозами у вказаному регіоні.

Не дивлячись на те, що європейські країни не перебувають у відкритих міждержавних конфліктах, необхідно усвідомлювати загрозу розгортання існуючих внутрішньодержавних конфліктів на європейському просторі, що виникають на ґрунті релігійно-етнічного протистояння (країни бовшої Югославії), боротьби народів за самовизначення і незалежність (Південна Осетія, Абхазія) чи з метою вирішення долі території своєї держави (Придністров'я), оскільки такі конфлікти дуже важко піддаються врегулюванню з боку міжнародного співтовариства і створюють реальні загрози національній безпеці держав, що мають такі конфлікти, а також безпеці сусідніх держав та, в цілому, регіону.

У річній доповіді Генсека ООН Кофі Аннана за 1992 р. відмічається: „багато конфліктів, що виникли після закінчення „холодної війни”, набули форми внутрішніх конфліктів із застосуванням насильства чи громадянського безладдя, що мають серйозні міжнародні наслідки” [6; 50]. В сучасному світі, практично, не можна вважати незалежними одна від одної внутрішні і зовнішні загрози безпеці держав.

Певну загрозу безпеці регіону в країнах Східної Європи становлять питання порушення прав і свобод людини, національних меншин, як результат недосконалості та неефективності державної влади, що може призвести до виникнення конфліктів у сфері міжетнічних і міжконфесійних відносин, радикалізації чи появи сепаратизму чи екстремізму в діяльності релігійних об'єднань. Врешті, такі загрози можуть вибухнути у вигляді відкритого, навіть збройного протистояння в середині держави, що може зумовити втягування інших держав, що межують з регіонами потенційної нестабільності, зумовленої внутрішньополітичними кризами. Такі явища мають бути в полі зору Ради Безпеки ООН.

Крім загальнополітичних внутрішніх проблем, увага міжнародної організації безпеки в країнах Центральної і Східної Європи має бути сконцентрована і на інші проблеми, що вже давно перестали бути внутрішньодержавними загрозами. Мова йде, зокрема, про міграцію населення, оскільки нелегальні потоки біженців з країн Азії створюють при цьому загрозу розповсюдження СНІДу та інших інфекційних хвороб, сприяють незаконному ввезенню наркотиків і в цілому підвищують ступінь безробіття та бідності. Зрозуміло, що такі питання в першу чергу стосуються внутрішньодержавної безпеки, однак, зазначені проблеми мають місце не тільки в розвинутих європейських країнах, але й державах пострадянського простору, тому попередження таких загроз має здійснюватися спільними зусиллями з участю міжнародних організацій.

Існують і інші загрози безпеці країн Центральної і Східної Європи, на які слід звертати увагу не тільки регіональним міжнародним організаціям, таким як ЄС та ОБСЄ, але й ООН. Це, зокрема, питання енергетичної безпеки держав регіону (у виникненні такої від Росії Україна опинилася у 2006 р., і як наслідок, інші держави Європи, як партнери України – держави-транзитери енергоресурсів), що має передбачати недопущення зловживань та маніпуляцій з ресурсами з політичною чи економічною метою, що може створити реальні загрози для нормальної життєдіяльності держав і спровокувати застосування сили. Таким чином, можливим вбачається створення в рамках ООН органу з питань економічної та енергетичної безпеки, аналогічного

комітетам, що працюють у вирішенні питань з інших міжнародних проблем, наприклад, таких як незаконний обіг наркотиків, торгівля людьми тощо.

Загрозу безпеці створюють також техногенні катастрофи, такі як Чорнобильська, що на загальносвітовому рівні довела взаємозв'язок внутрішніх і зовнішніх аспектів екологічної безпеки. Тому, ООН має розглядати наслідки цієї катастрофи як проблему глобальну, а тому сприяти наданню реальної фінансової допомоги в питаннях будівництва блоку укриття і реалізації соціальних програм, пов'язаних з ліквідацією наслідків цієї катастрофи.

Таким чином, не дивлячись на те, що країни Центральної і Східної Європи прагнуть до інтеграції в ЄС чи НАТО, які передбачають свої системи безпеки, на даний момент ООН є і буде залишатися для більшості держав цього регіону (як правило, пострадянських) основною структурою системи колективної безпеки, на яку вони вправі розраховувати в питаннях підтримання міжнародного правопорядку і попередження зазначених загроз безпеці в регіоні.

Отож, зростання проблем безпеки в країнах ЦСЄ та інших регіонах світу, зростанні кількості питань, які Рада Безпеки має вирішувати в цьому аспекті, показали проблему недосконалості роботи організації та механізмів прийняття рішень з важливих питань відповідно до Статуту.

Процес оновлення і реформування ООН повинен бути направлений на зміцнення її здатності оперативніше і ефективніше реагувати на нові виклики і загрози, служити всьому міжнародному співтовариству. Щодо окремих країн, то вони повинні діяти в рамках керівних принципів законності Ради Безпеки.

Без досягнення справедливої представленості в РБ держав-членів, підвищення ефективності та транспарентності її діяльності неможливо уявити успішне реагування ООН на виклики сьогодення [7; 9].

Події, які розгорталися навколо Косова у першій половині 1992 р., засвідчили факт глибокої кризи ООН і, фактично, поставили під питання майбутнє реформування. Пошуку виходу із цього глухого кута мав сприяти „самміт тисячоліття”, який відбувся у 2000 р. Україна, на зазначеному форумі, висловила своє бачення реформування РБ ООН [8; 12], зокрема, Україна виступає за розширення складу Ради Безпеки, підтримуючи збільшення кількості як постійних, так і непостійних членів. Необхідною передумовою підтримки нашою державою будь-якого варіанту реформування РБ ООН є забезпечення адекватного рівня представленості в ньому країн Східноєвропейської регіональної групи, бо станом на 2000 р. кількість країн-претендентів на місце непостійних членів ООН, порівняно з 1963 р. (остання дата реформування складу РБ) збільшилась з 9 до 20 країн. Разом з тим, позиція України базується

також на розумінні того, що інститут вето не відповідає сучасним міжнародним реаліям.

Крім реформування роботи РБ цей процес має торкнутися і діяльності ООН в цілому (мова не ведеться тільки про зміну назв установ і комітетів, наприклад, Комітету з прав людини на Раду з прав людини), бюджетно-фінансової системи організації та основних принципів і механізмів із забезпечення виконання головної мети ООН з підтримання міжнародного миру і безпеки. Якщо світове співтовариство не знайде в собі сили вчасно здійснити протидію спробам обмежити роль ООН і Ради безпеки в світових справах, то на перший план вийдуть окремі держави чи організації, не призначені для підтримання справедливого світового порядку і нездатні до цього [9; 107].

Отож, наразі вся відповідальність по успішному вирішенню питань реформування ООН покладається на новообраного Генсека ООН Пан Гі Муна (міністра закордонних справ і торгівлі Південної Кореї), щоб Організація Об'єднаних Націй залишалась однією з головних рушійних сил сучасних міжнародних відносин, загальносвітовим центром підтримки міжнародного миру і безпеки, досягнення прогресу в різноманітних сферах життя.

Література

1. Храбан І Концепція колективної та кооперативної міжнародної безпеки // Політика і час. – 2006. – № 1. – С. 24-30.
2. Єльченко В. Україна в складі непостійних членів ради безпеки ООН // Трибуна. – 2000. – № 3-4. – С. 10-12.
3. Бруз В. Проблема санкцій ООН: їх доцільність та ефективність // Політика і час. – 1997. – № 5-6. – С. 47-51.
4. Гончар Б. Сучасні виклики міжнародній безпеці і ООН // Пам'ять століть. – 2005. – № 5. – С. 39-53.
5. Так само.
6. Бодрук О. Силова грань безпеки // Політика і час. – 2005. – № 4. – С. 47-57.
7. Кубинський В. ООН: напередодні змін // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 46.
8. Бруз В. Сучасні реалії: Рада Безпеки ООН, проблеми реформування // Науковий світ. – 2004. – № 8. – С. 10-12.
9. Шлыков К. Какой быть ООН в XXI веке: проблема реформирования Совета Безопасности // Мировая экономика и международные отношения. – 2001. – № 5. – С. 103-107.

ЗМІСТ

I. АНТИТОТАЛІТАРНІ РУХИ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ 50-80 рр. ХХ ст.

Терешко Ю.М.

Причини придушення „Празької весни” та окупації Чехословаччини 1968 року військами країн-членів Організації Варшавського договору (ОВД) 3

Десятничук І.О.

„Празька весна” 1968 р.: внутрішньополітичний аспект підтримки безпеки Чехословаччини..... 21

Субот О.А.

Організація Варшавського договору як каталізатор політичної нестабільності у Східній Європі..... 26

Ларькіна Л.М.

Реакція Кремля на угорські події 1956 року, позиція ООН та західних держав..... 31

Рибак А., Каляєв А.

Оунівська публіцистика 1950-х років про ставлення західних держав до радянського тоталітарного блоку..... 40

Гончарова Н.О.

Придушення радянськими військами червненого повстання 1953 року в НДР..... 46

II. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ І СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Бжезинський Збігнев

Холодна війна та її наслідки..... 53

Троян С.С.

Вплив революційних хвиль у країнах Центрально-Східної Європи на геополітичні зміни..... 70

Гон М.М.

Гармонізація міжнаціональних і міжрасових взаємин як компонент системи безпеки держав Європи..... 74

Ткаченко Г.І., Ткаченко М.Г.

Мовне питання і національна безпека..... 82

Ткаченко О.М.

Гендерна рівність і національна безпека України 88

Луценко К.В.

Свобода слова в Росії: историко-политологический ракурс 96

Березняк В.І.

Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини як невід’ємна складова колективної системи безпеки в країнах Центральної і Східної Європи..... 101

Дубей В.І.

Політика в галузі автомобільного транспорту як складова системи національної безпеки..... 109

Куделя П.І.

Питання українсько-польського кордону на міжнародних конференціях в період Другої світової війни..... 117

Рогаль Й.С.

Конституційно-правові основи національної безпеки України..... 123

Савенко Д.О.

Военно-політичні конфлікти України та Росії в ХХІ ст. 128

Євсович Р., Радовенчик Т.

Конституційно-правові основи оборони України..... 147

Гень О.М., Гень О.Ф.

Т.Г.Масарик і нова Європа..... 154

Козачок В.Ф.

Генезис російсько-грузинських конфліктних відносин..... 162

III. РОЛЬ НАТО У СТАНОВЛЕННІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ. РОЗШИРЕННЯ НАТО НА СХІД ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ

Герасимчук Т.Ф.

Європейська безпека і США: новітні загрози глобального та регіонального рівнів..... 166

Трофимович В.

Україна – Європейський Союз: деякі аспекти взаємовідносин 172

Санжаревський О.І.

Еволюція політики республіки Білорусь щодо ОДКБ і НАТО..... 183

Христюк Т.А.

Тероризм як загроза міжнародного миру, безпеки країн Європи..... 191

Шеретюк О.М.

Євроінтеграційні проблеми і перспективи України..... 199

Демчук Л.В.

Діяльність Ради Безпеки ООН в підтриманні миру і безпеки в світі та країнах Центральної і Східної Європи..... 206

Назарук В.

Конфлікт у Косово. Роль НАТО 213

Романович Т.І.

Взаємозв’язок Україна – НАТО: інтеграційні перспективи 218

Відомості про авторів..... 226

Наукове видання

**СИСТЕМА БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ
І СХІДНОЇ ЄВРОПИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД
(1946-2006 рр.)**

Матеріали регіональної науково-практичної конференції

Відповідальний за випуск – *Шеретюк В.М.*

Відповідальний редактор – *Терешко Ю.М.*

Комп'ютерна верстка – *Третьяк О.Ю.*

УДК 32
ББК 66.0
П 16

Система безпеки в країнах Центральної і Східної Європи післявоєнного періоду (1946-2006 рр.): збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2008. – 228 с.

Підписано до друку 28.05.2008 р. Формат 60x84 1/16.

Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.

Друк ізографічний. Умовин. друк. арк. 13,9.

Замовлення №53/1. Наклад 100 прим.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету,
вул. С.Бандери, 12, м. Рівне, Україна, 33028.